

AZ UNIÓS TAGÁLLAMOKNAK NYÚJTOTT PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

Az európai pénzügyi támogatási mechanizmusok célja az Európai Unió és az euróövezet pénzügyi stabilitásának megőrzése, mivel ha egyetlen országban is pénzügyi zavarok merülnek fel, azok jelentős hatást gyakorolhatnak a többi uniós tagország makropénzügyi stabilitására is. A pénzügyi támogatás makrogazdasági feltételekhez kötött (és nem pénzügyi transzfer, hanem kölcsön), annak biztosítása érdekében, hogy a támogatásban részesülő tagállamok végrehajtsák a szükséges költségvetési, gazdasági, strukturális és felügyeleti reformokat. A reformok külön dokumentumok (egyetértési megállapodások) révén kerülnek elfogadásra és meghatározásra, amelyeket elérhetőek a Bizottság [honlapján](#), illetve adott esetben az [Európai Stabilitási Mechanizmus](#) honlapján.

ELSŐDLEGES JOGI KERET

- Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikke.
- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 2–5., 119–144. és 282–284. cikke.
- Az EUMSZ-hez csatolt 4., 12., 13. és 14. sz. jegyzőkönyv.

CÉLKITŰZÉSEK

Az uniós tagállamoknak nyújtandó pénzügyi támogatás mechanizmusainak célja az Európai Unió és az euróövezet pénzügyi stabilitásának megőrzése. Ezek a mechanizmusok a gazdasági és monetáris unió megerősített gazdasági és irányítási keretének alapvető elemei (lásd a [2.6.4.](#) sz. adatlapot).

EREDMÉNYEK

A. 2010 májusában az uniós tagállamok ideiglenes stabilizációs mechanizmust hoztak létre annak érdekében, hogy az államadósság-válság idején megőrizzék pénzügyi stabilitásukat. A mechanizmus a következő két hitelprogramot foglalja magában:

1. Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus (EFSM)

Az [európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus](#) keretében a Bizottság implicit uniós költségvetési garancia mellett jogosult összesen 60 milliárd euró összegű hitelt felvenni

az Unió nevében a pénzügyi piacokon. Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus az összes tagállam számára nyújthat támogatást.

A mechanizmust egyelőre [Írország, Portugália és Görögország vette igénybe](#) (áthidaló finanszírozásként).

Az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) kialakítása óta az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus fennmaradó feladata különösen a kivételes helyzetek kezelése, amelyekben gyakorlati, eljárási vagy pénzügyi okok teszik szükségessé az alkalmazását, általában az ESM által nyújtott pénzügyi támogatást megelőzően, vagy azzal párhuzamosan.

2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz (EFSF)

Az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz, amelyet az euróövezeti tagállamok ideiglenes mechanizmusként hoztak létre, 440 milliárd euró összegű tényleges hitelezési kapacitással rendelkezik. A kölcsönöket az EFSF kötvényei és a pénzügyi piacokra kihelyezett egyéb, hitelviszonyt megtestesítő eszközei révén finanszírozzák, a részvényesek (az euróövezetbe tartozó tagállamok) garanciája mellett.

A mechanizmust egyelőre Írország, Portugália és Görögország vette igénybe. Az ESM kialakítása óta az EFSF nem nyújt további pénzügyi támogatást.

B. 2012 októberében került kialakításra az állandó támogatási mechanizmus, az európai stabilitási mechanizmus (ESM) formájában, amelyet kormányközi szerződés révén (vagyis az Unió jogi keretén kívül) hoztak létre.

Az ESM jelenleg az euróövezeti tagállamok [pénzügyi támogatásának](#) egyetlen és állandó eszköze. Tényleges hitelezési kapacitása 500 milliárd euró. A részvényesek (az euróövezetbe tartozó tagállamok) által garantált hiteleket az európai stabilitási mechanizmus pénzügyi piacokon történő kölcsönfelvételéből finanszírozzák.

Az ESM [Spanyolország, Ciprus és Görögország](#) számára nyújtott pénzügyi támogatást. A Bizottság és az ESM részletes eljárásokat dolgozott ki [együttműködésük](#) irányítására az euróövezeti tagállamoknak való segítségnyújtás során.

C. A Bizottság 2017. december 6-án javaslatot terjesztett elő az ESM átalakításáról Európai Valutaalappá (EMF).

Ez az új testület az uniós jogi keret részét képezné, ugyanakkor alapvetően megőrizné az Európai Stabilitási Mechanizmus pénzügyi és intézményi struktúráit. Emellett az EMF közös védőhálót biztosítana az Egységes Szanálási Alap számára a bankunió keretében. A Parlament 2010 márciusában a Bizottság javaslatára vonatkozó [állásfoglalást](#) fogadott el. A 2013 májusában bevezetett „kettes csomag” két uniós rendeletről áll ([472/2013/EU](#) és [473/2013/EU](#)), és olyan tagállamokra alkalmazandó, amelyek pénzneme az euró. A csomag a gazdasági és monetáris unió szilárdabb gazdasági és irányítási keretének egyik építőeleme.

Különösen a 472/2013/EU rendelet szigorítja az ellenőrzési és megfigyelési eljárásokat azon tagállamok esetében, amelyek pénzügyi stabilitásukat vagy államháztartásuk fenntarthatóságát illetően súlyos nehézségekkel küzdenek, vagy ilyen nehézségek fenyegetik őket.

E rendelet alapján a Bizottság úgy dönthet, hogy fokozott felügyeletnek vet alá egy tagállamot, amennyiben annak pénzügyi instabilitása valószínűsíthetően továbbgyűrűzne az euróövezet többi részére is. A pénzügyi támogatást kérő tagállamnak makrogazdasági kiigazítási programtervezetet kell kidolgoznia, a Bizottsággal egyetértésben és az EKB-vel, valamint adott esetben a Nemzetközi Valutaalappal együttműködve.

A pénzügyi támogatás biztosítása ezért makrogazdasági feltételekhez kötött, vagyis egy olyan intézkedéscsomaghoz, amelynek célja az instabilitás okainak kezelése. Ez biztosítja, hogy a támogatásban részesülő tagállamok végrehajtsák a szükséges adó-, gazdasági, strukturális és felügyeleti reformokat.

A pénzügyi támogatás folyósítása részletekben történik, ezért felfüggeszhető, amennyiben a kedvezményezett tagállam nem teljesíti a kiigazítási programban meghatározott kötelezettségeket.

D. A fizetésimérleg-támogatási mechanizmus

2002 februárja óta elérhető a fizetésimérleg-támogatási mechanizmus azon nem euróövezeti tagállamok számára, amelyek korlátozottan férnek hozzá külső finanszírozáshoz, vagy ennek komoly kockázata fenyegeti őket.

Általában középtávú pénzügyi támogatásról van szó, rendszerint a Nemzetközi Valutaalappal együttműködve. A pénzügyi támogatás feltétele a háttérben húzódó gazdasági problémák kezelésére szolgáló politikák végrehajtása. A fizetési mérleg pénzügyi támogatásában [Magyarország, Lettország és Románia](#) részesült.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az úgynevezett „kettes csomag” elfogadásával a Parlament hozzájárult a megerősített gazdasági irányítás uniós jogi keretének kialakításához az euróövezetben mind a költségvetési felügyelet, mind a makrogazdasági kiigazítási programot végrehajtó tagállamokra vonatkozó döntéshozatali és ellenőrzési eljárás tekintetében.

A „kettes csomag” továbbá szorosabb felügyeleti szereppel ruházta fel a Parlamentet, mivel az illetékes bizottság felhívhatja az érintett intézményeket (a Bizottságot, a Tanácsot, az eurócsoportot, az EKB-t és az IMF-et) a Parlamenttel folytatott gazdaságpolitikai párbeszédre. A Parlament illetékes bizottságának jogában áll, hogy különböző esetekben – nevezetesen makrogazdasági kiigazítási program előkészítése és végrehajtása során – tájékoztatást kapjon.

Az Európai Stabilitási Mechanizmusnak Európai Valutaalappá történő átalakítására irányuló bizottsági javaslatról szóló állásfoglalásában a Parlament javaslatot tett az Európai Stabilitási Mechanizmus és a Parlament közötti ideiglenes együttműködési megállapodás jegyzőkönyvének kidolgozására. Az együttműködési megállapodás célja az ESM és a Parlament közötti intézményközi párbeszéd javítása, valamint az ESM átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelése.

Cristina Dias
02/2020

